

Передплата

на «РУСЛАНА» вносять:

в Австрії:

на цілий рік 20 кор
 на пів року 19 кор
 на чверть року . . . 8 кор
 на місяць 1-70 кор

За границею.

на цілий рік . . . 16 рублів
 або 36 франків
 на пів року . . . 8 рублів
 або 18 франків

Подружнє число по 10 сот.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш; а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходять у Львові що дня крім неділь і руских свят о 5¹/₂ год. пополудни.

Редакция, адміністрация і експедиция «Руслана» під ч. 1. пл. Дембровського (Хоруцини). Експедиция місцева в Агенції Соколовського в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереження. — Рекламациі неопечатані вільні від порта. — Оголошена звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надіславі» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесення по 30 с. від стрічки.

Угорська коаліція проти Корони.

(X) *Alia iacta est.* Угорська коаліція відкинула односторонні пропозиції компромісові Корони і сю вість подав гр. Андраші до відомости монарха. Не найшов ся ані один посол, котрий заявив би ся за компромісом, не виступив ані один з визначних політиків угорських, так зручних і виправних у винаході всяких формул, щоби зближити ся в своїх змаганнях до бажань Корони. Угорська більшість соймова не хоче чути про відрочене знаціоналізованя (себ то змадярчення) армії навіть на два роки, она хоче зараз користувати ся плодами своєї побіди виборчої. Коротко сказавши, або мадярська команда, або боротьба між Короною а соймом, або уступка із сторони Корони, або боротьба! А позаяк Корона рішучо стоїть на тім становищі, що не може зробити ніяких уступок що до військових справ поза тим, що вже одобрива на основі пропозиції комітету девяти, то мусить тут рішати політична боротьба. Держава мусить вступувати, мусить задоволювати конечні потреби, отже коли неможливе в парламентарне міністерство, то его місце мусить зайняти міністерство меншости, поки що дотеперішнє міністерство гр. Тіси.

Зєдинена опозиція угорська постановила перенести боротьбу до соймової палати, внести на денний порядок начерк адреси до монарха, і не можна сумнівати ся, що при сій нагоді розічнє ся горяча розправа, а голосованем над адресою схоче опозиція надати важкого значіння соймової ухвали. Тим способом схоче опозиція означити, що се вже не якесь сторонництво а сойм, яко законодатне тіло, домагає ся знаціоналізованя армії, самостійної обла-

сти плової і всіх дальших наслідків тих змагань. А скоро така ухвала западе в сойм, то она пірве за собою і нарід і тоді пропасть, яка вже і тепер витворила ся в дуалістичнім устрою монархії, ще більше поглибить ся. Все те набере опісля значіння правного погляду, суроти котрого Корона не може нічого поставити окрім безсильного міністерства меншости. Нема сумніву, що опозиція встигне нанести сему міністерству важке поразенє, а хоч міністерство відрочить сойм, то не буде мати ані бюджету, ані рекрутів. Колиж Корона витриває непохитно на своїм становищі відпорнім, тоді настане для Угорщини справдєння голодова система, котрою в державних видатках буде заведена крайна ораджність, котра вельми доскулить цілому краєви.

Все те можна видержати недовгий час і серед звичайних обставин. Одначе надійшла весна, а як відомо з досвіду, з весною починають ся рухи на Балкані. Нехайже там дійде до війни між Болгарією а Туреччиною, що може викликати величезне замішанє на самих межах Угорщини, чи тоді важнішою справою буде мадярська команда, чи втрата всякого впливу і занашченє власних інтересів на Балкані. А хоч би тоді й отямив ся угорський сойм, чи не буде все те за пізно.

Опір, який наміряє переводити зєдинена опозиція, має одначе відносити ся не лише до бюджету і побору новобранців, але також до заключеня торгового договору з Німеччиною. Але так само, як політичний інтерес Угорщини, з огляду на балканські можливости, вимагає доброї організації військової, так економічний інтерес Угорщини вимагає корисного обезпеченя вивозу угорських плодів.

Угорщина приневолена вивозити свої

плоди, особливо худобу до Німеччини, а договір переведений між австро-угорским а німецьким правительством забезпечує Угорщині більші навіть користи як Австрії. Колиж не буде прийнятий соймом сей договір, тоді Угорщина потерпить необчислимі економічні страти. А мимо всего того лиха, яке спаде на Угорщину наслідком такої політики, не має ніхто відваги сказати се прилюдно, відкрити населеню очи, на які оно наражене шкоди і втрати. Се почин боротьби, а вислід єї не дасть ся навіть приближно оцінити.

Угорські події викликали в австрійській раді державній велике вражінє і більші сторонництва парламентарні готовлять ся, щоби заздалегідь заняти відповіднє становище і забезпечити ся проти шкідних наслідків для сеї половини монархії.

Обоюдний терор в Росії.

Підчас теперішнього реформаторського та революційного руху російські власти виявили таку неміч і хитвість, що населенє майже всюда полишене на власну самопоміч. Тож як з одної сторони революціоністи не перебирають в средствах і бомбою та револьвером зачинають ширити терор, так з другої сторони повстав «білий терор» консерватистів «за царя і атечество». Один подорожний, що через кілька тижнів в посліднім часі обїздив Росію, оповідає в Berl. Tageblatt-і:

В мой подорожи я стрічав ся в найріжнородніших місцях заєдно з тими самими обавами образованого, ліберального населеня. Лікарі, адвокати, купці, професори, студенти — зарівно християни, як жиди, — оповідали мені, що систематично ширить ся підоджжуванє темних і диких мас до різні — супротив т. з. «ворогів

16

ЯРОШЕНКО.

Історична повість ОСИПА МАКОВЕЯ
 (нагороджена „Михайловою премією“ 1905 р.)

(Дальше).

Досєвіта зі сходом сонця всі вже були на ногах. Ярошенко встав раніше і попас коні, тепер можна було їхати дальше. Сагайдачний казав собі ще обмити і перевинути рамя, котре йому троха спухло, і просив Микулу вести його коня. Вєй три старали ся тепер вийти з ліса і йти увлісєм, бо надійло обминати корчі і дерева. Бог поміг: до самого полудня нігде не було видко ворога, можна було їхати спокійно.

Доїздили до Могилева. Ярошенко поїхав наперед шукати броду, що мав тут бути, як казав Сагайдачний. Але тільки він щез за горбом, як по хвилині виїхав знову на горб з кількома козаками.

— Є наші! є! — кричав радісно здалека.

— Слава Богу! — сказали в один голос Сагайдачний і Молодецький.

Козацька сторожа прискочила на здогін до Сагайдачного і позвямала шапки.

— Вітай батьку! — говорив один старий козак — Слава Богу, що ти живий; ми гадали, що вже по тобі. Ото буде радість!

— Здоров, Муха! Ти тут?... Кажі зараз, де козаки?

— По тім боці Дністра під Могилевом стоять обозом.

— Чомуж не йдуть під Хотин?

— Тільки вранці сюди прийшли. Втомлені дуже. Ми вже ледви дищемо. Завів нас клятий Бородавка так гарянько в Молдову, що ми вже цілий тиждень тільки всеї роботи маємо, що пробивати ся табором поміж Турків і Татар. Передучера в ночи напали на наш обоз Татари, ми ледви дали їм раду. Що наших погубило за пусто, за дурно, годі счислити. Цілі чати попропадали і досі їх нема. Уже були ми два рази по сім боці Дністра і потім знову вертали ся на той бік, бо дуже вже горяче було.

— Ведіть нас в обоз! — сказав Сагайдачний коротко і вже не відзивав ся до нікого, тільки думав, та головою махав, наче перечив ся з кимс.

За містом Могилевом на полях стояли козаки обозом. Було їх там сорок тисячів. Гамір був в обозі, мов на торзі; за обозом ревіли воли, з боку стояло кількясот маж; по полях пасли ся коні.

Коли дійшла чутка до козацької старшини, що вертає ся Сагайдачний, усі заворушили ся. Перший вибіг полковник Михайло Дорошенко. Скочив на коня і виїхав на зустріч.

— Здоров, Петре!

— Здоров, Михайле! От підтримай мене, нехай злізу з коня, бо ліва рука мене болять, пострілена.

— Коли? — питав ся з острахом Дорошенко, помагаючи Сагайдачному злісти з коня.

— Потім скажу. А тепер які новини у вас?

Під Хотином був я — говорив Дорошенко, в день чи два, як ти з відтам відїхав, сказав Ходкевичеві, що вже їдем. Там, знавш, Ляхи на нас так ждуть, як на манну з неба. Аж смішно! Ну, той лад у них!... Але зачув я і таке: кажуть: «Коли козаки завинили, то нехай самі терплять. А нас, себ то Ляхів, за що мають карати Турки, коли то не ми їздимо на море, лише козаки!» Розумієш, Петре, чим то пахне? І дехто з наших уже так таки й каже: «Не їдїм під Хотин! Зрадять нас! Туркам видадуть!»

— Е ні! треба йти! так не годить ся! — відповів Сагайдачний.

Дорошенко оглянув ся, чи не підслухує хто розмову, але Молодецький держав ся здалека а Микула ще дальше.

— І я так кажу, що треба пійти. Але ще одво маю тобі сказати. Вчєра переловили ми турецького язика, Молдована якогось, що по нашому говорив. Напер ся до гетьмана. До гетьмана! до гетьмана! а нам і слова не хоче сказати. Ми до него: або зараз кажи! або смерть твоя! Ми

царя і вітчизни. І не сумніваюся, що в найближчій часі ся підпольна робота реакції приведе місцями до кровавих вибриків, подібних до тих, як в Воєлю, Кишиневі і Баку, з тою очевидно ріжницею, що буря після місцевих відносин не тільки на жидів звалить ся, але також на Поляків, Німців, студентів і на всіх тих, що уходять за змагаючих до реформ в Росії.

Так твердять в Варшаві, Ридзі, Петербурзі, Києві, Одесі, а в нас се цілий ряд предметових доказів; сі твердження не в тільки суб'єктивними здогадами. В сотках тисяч екземплярів ширять ся по цілій Росії летучі письма, а всі цілком подібного змісту, який ось наводжу з відозви, що мені єї показувано в Одесі, Якигаміри, Єлизаветграді, Балті та інших місцевостях. Ся відозва звучить:

„Всімдесять трета тисячка“. Союз народів міст: Києва, Николаєва, Одеси, Херсона, Кишинева, Бендерова, Акерману і т. д. — Розрухи і непорядки тільки тому проявили ся і проявляють ся в Росії, що ми заведували ся через кілька десятків літ і не зважали на оточуючих нас чужоземців. Голоси: „Проч з автократією, проч з нашим батюшкою царем“ — всьо се голоси тих вивок, що називають ся Жидами, Поляками, Грузинами, і т. д. а бажать всьо захватити в свої розбишацькі руки і рядити тими людьми, які безвастанно свою кров проливали за віру і за батюшку царя. Наш союз, що числить вже 297.865 членів, пильнує тепер жидів і інші народи, які не жалуючи грошей, змагають до сего, щоби робітників перекупити і тим способом викликати загальні безпорядки, всі права вибороти для себе і тим способом панувати над нами. Завдяки жидам упала Польща і Франція, а тепер всіми силами старають ся жиди те саме вчинити з Росією. Приятелі, стережіть ся жидів!.. Скоро, братя, засвітає пречудовий час, коли вже жадних жидів не буде в Росії! Ціла недоля, ціла нужда нашого життя, се жиди і чужоземці. Проч з жидами і чужоземцями! Проч з конституцією! Слава нашому батюшці царю! Передайте се письмо своїм приятелям!“

Тому в кількох містах, — оповідає дальше автор — звернули ся образовані християни і жиди до властей з просьбою о охорону — і характеристична се річ, що, о скільки мені відомо, нігде не дано їм рішучого приречення охорони. Видко, виїшла директива від центрального правительства, як се можна між стрічками вчитати в „Ведомостях одескаво паліцамайстра“, де був заміщений ось який комунікат: „Час, вже занехати брехонь та очернень. Час, щоби сі, що висилають депутації до тутешніх властей і просять о охорону против мнимих нападів, ліпше своїх дітей поучили, щоби они не страйкували... Хто би дальше говорив про вибрики, буде строго караний“.

Сі ревеліяції берлінського дневника потвер-

джує нинішня телеграма з Петербурга, яка доносить, що в „Русск. Ведомостях“ звісний російський писатель Короленко помістив горячу статью з візванем до правительства, щоби заперечило урядово байкам про япанські та англійські міліони, немов то дарованих на піддержуване і ширене розрухів в Росії. З розкасу синоду говорить ся про те з усіх проповідниць і викликає ся в сей спосіб розрухи против міщанства і посідаючих кляс.

3 внутрішньої політики.

В бюджетовій комісії, яка вчора в дальшій ході радила над етатом почт і телеграфів, міністер торговлі предложив подрібний виказ переведених реформ, зазначив, що поправа пенсій урядникам і службі обтяжила державний бюджет о 20 мільонів. Міністер дав докладний погляд на розвій сіти телефонів і на дальшу програму праць в сім напрямі; межі іншими буде переведена основна реконструкція телефонів у Львові і заведене нової лінії Львів-Дрогобич. Поміж іншими бесідниками, які брали участь в дискусії, промовляв також пос. Романчук, жалуючи ся на легковажене рускої мови галицькими почтовими урядами; пропонує заведене науки рускої мови на курсах почтових практикантів при дирекції почт у Львові, дальше домагає ся руских написий на почтових будинках і на почтових штампілях, які зрештою в Галичині по правилу в нечиткі, з чого виходять різні недогідности. Вкінці бесідник прилучує ся до думки попередників в kwestії поліпшення біту почтового персоналю.

В справі будови каналів були вчора аж дві депутації з Кракова — від міської ради і торговельної палати — на послуханю у президента міністрів бар. Гавча, висказуючи занепокоєне краю поголосою, немов то правительство хоче відложати будову каналів. На то відповів президент кабінету: 1) що правительство ввсім не мало наміру невиконання закона з 1901 р. і що почував себе зобовязаним ним. 2) що опізнене робіт наступило тільки задля короткості часу для випрацювання подрібних плянів, 3) що правительство вже видало поручення на приспішене приготовляючих праць, які вже не потревають довше, як кілька місяців і 4) що тепер буде основана в Кракові дирекція водних доріг, яка певно причинить ся до прискорення робіт. — Відтак в приватній розмові на тему будови каналів депутация пересвідчила ся, що правительство має як найліпші наміри, скоро тільки будуть готові подрібні пляни і кошториси, приступити з енергією до їх виконання і то розпочинаючи роботи в кількох точках нараз.

Що до військових видатків, з причини поданої дневниками вістки, немов то зу-

жито вже на оружене квоту, ухвалено не тільки на 1905, але також і на 1907 рік — оголошує министерство війни ось яке спростоване: З суми, яку підчас весняної сесії 1904 р. ухвалила делегация на 1904 р., як часть цілої квоти на військовий кредит в височині 450 мільонів корон, доси зі сторони фінансової власти не виплачено нічого. Тож військовий заряд не був в можности розпочати акції закупна, ані поробити замовлення на ряд літ і взагалі видати дотичну суму. Позаяк від часу послідної делегации минув майже рік, зайшла доконечність зміни плану військових замовлень і можливість иншого управильнення потрібних кредитів, інакше, як було проєктовано на весну 1904 р. В кредитах для оруженя, проєктованих на 450 мільонів корон, находить ся також сума 38 мільонів, яку ухвалено на гавбці в 1902 р. і 15 мільонів, які ухвалила делегация в змї 1904 р. на нові гармати. Сі оба кредити вже видав військовий заряд.

Угорський сойм не відрочив ся, як се надіяно ся, але за те відбуває дуже короткі засідання. Вчора по полагодженю формальностей і уділеню гр. Апоіному відпустки на 4 неділі, прийнято два внесеня Кошута 1) уневажнити „lex Daniel“ 2) вибір 21 членів для зредагованя адреси до престоло і на тім замкнено засідане, відложивши на нинішній порядок дневний мотивоване сих двох внесень. Опозиция має надію, що цїсар, мимо свого відїзду з Будапешту, який збув ся вчора, прийде де пересвідченя на підставі переходу дискусії в соймі над адресою, що жаданя опозиції в управнені, а тим самим доконечні. Будапештські дневники доносять, що цїсар підчас свого побуту у Відні порозуміє ся що до уступок для Угорщини з наслідником престоло архикн. Францом Фердинандом, якого гадку хоче цїсар почути, хотяй архикнязь не мішає ся до актуальних справ. Натомість *Correspondenz* доносить з Відня, що австрійське правительство намірене вислати конкретне запитане до угорського правительства в kwestії парламентарної полагоди цілової тарифи і торговельних трактатів та буде домагати ся запоруки, що сі справи будуть полагоджені парламентарно і до означеного речинця. Від відповіді на се будуть зависіти кроки віденського правительства. В разі негативної відповіді правительство безусловно випле до Угорщини ultimatum.

Заграничі вісти.

Король Едвард англійський прибуває до Парижа. Єго стріча з президентом Люгером уложена на нині. Президент всяде до королівського поїзду в Перефіт і буде супроводити короля аж до ліонського двірця в Парижу. З Пе-

вже самі доповімо гетьманови. Молдован і каже: Посилає його чи везир чи сам султан навіть, сказати Бородавці, нехай не помагає Дяхам; усю Україну, каже, відступить козакам, Київ або Камянець подільський на столицю.

— Знаю, знаю, і ми такого зловили — перибив Сагайдачний. — От їде за нами... Ага чуєш, друже, возьми-но ти його у свій полк та їди йому на руку; поратував мене в біді і поміг, від смерті збавив. Йому всю родину забрали і він оттак блукає, бідолаха...

— Добре, добре, я прийму.

— Ярошенку! — кликнув Сагайдачний і коли той надїхав, сказав: — Отсе полковник Дорошенко приймає тебе у свій полк. Там хоч прохарчуй ся, а то з голоду згинеш. А потім пошукай мене, я ще тобі маю щось дати.

— Спасибі вам, батьку — відповів Микула, радий, що бачить стільки тисячів своїх людей. У такий великий громаді і смерть лекша.

— Так до речі, Михайле! Гадаєш, що в Бородавці не було таких язиків більше?

— Вжеж, мусіли бути.

— А він що на те?

— Чорт його знає, що він гадає. Веде нас з Турками та Татарями об межу, так що обгонити ся від них годі, мов від собак, і тїшити ся, що спалив пів Молдови. Наших аж під Сузаву послав. Одна чата з трох тисячів людей десь пропала: цілий полк! Менших і не рахува-

ти. А тепер щось таке чинить, якби справді не думав їти під Хотин... Може послухав Турків?

Розмова увірвала ся, бо надїхала инша старшина. Всі витали ся із Сагайдачним, як з батьком рідним, і що перше почали казати, то були наріканя і проклони на Бородавку, що збавив стільки людей, харчів з дому доволі не набрав, а тепер промишляє розбоєм... Доста їм Бородавкі! не хочуть його! Добре, що Сагайдачний вернув ся; вони його ось таки зараз виберуть гетьманом. Усі козаки ждали тільки на нього, щоби Бородавку скинути.

— Годі! годі! — втихомирював їх Сагайдачний. — Треба раду скликати.

Всі віхали в обоз. Побачивши Сагайдачного козаки обступили його ровм, так що їхати було годі. Тільки чути було, як казали: „Слава Богу! слава Богу, що вернув ся! Тепер у нас буде голова!“

— Спасибі вам, діти! спасибі! Не товпїть ся так! дайте дорогу! — просив козаків Сагайдачний. — Ми ще сегодня зробимо лад. Не журіть ся! Ідїть спочати!

Але козаки зачувши, що вернув ся Сагайдачний, збігали ся з усіх сторін і вже тисячі їх провожали його і старшину на широкаї майдан, що був посеред обозу.

— Зараз раду скликати! зараз раду скликати! — кричали козаки щораз голоснійше. — Скинути Бородавку! скинути!

Козаки навіть не пустили Сагайдачного у намет, привели його на майдан і тут казали довбошам бити у кітли. „Кличте Бородавку!“ „Нехай він пропадає!“ „Сагайдачного гетьманом обрати! Сагайдачного!“ Крик настав такий, що ніхто вже свого власного слова не міг почути.

Надїшов Бородавка і решта козацької старшини. Яцко Неродич, прозваний козаками Бородавкою, через те, що мав на лиці велику бородавку, прийшов на раду паний.

Се було видко по єго червонім, набресклім лиці і по непевнім ході. В руках мав булаву.

— Здоров, Якове! Маю деякі новини з Варшави. Кажі козакам утихомирити ся, нехай я розповім, що приношу.

Бородавка не відповів нічого, тільки шукав деякого висшого місця, щоби його бачили козаки. Підсунули йому якусь бочку, що стояла на майдані, але він не міг на ній устояти і, заким промовив слово, трохи не впав.

— Тихо, хлопці! — промовив він нарешті, піднявши лїниво булаву в гору, і потім просто злетів на підставлені руки старшини, що поставила єго на землю.

На бочку виліз Сагайдачний.

— Тихо! тихо! тихо! Сагайдачний говорить!

Заким козаки справді втихли, минула добра хвилинка. Вкінці промовив Сагайдачний:

тербурга доносять, що там се зближене Франції до Англії і то вже по відмовленю другої позиції для Росії, викликало дуже немиле вражене. Коли при тім взяти на увагу рівночасний побут цесаря Вільгельма в Тангері і напружений настрій, який се викликало у Франції, а з другої сторони нераз заявлювані німецьким цесарем симпатії для Росії підчас теперішньої війни, то можна припустити, що в будучині дуже легко може наступити пересунене альянсів в ті сторони, які тепер зазначають ся досить маркантно в марокканській справі.

В Парижі найдено в мешканю урлопованого капітана Тамбуріні-ого перед кількома днями 500 штук мундурів піхоти. Минулої ночі поліція перевела кільканайцять домашніх ревізій. Темпс каже, що ходить тут о поважнійшу справу. На предмістю Путо найдено в відосібненім домі тандитяря Марка 8000 штук карабінових набойв. Марка арештовано. Поліція знає вже місце, де переховують ся карабіни до сих патронів. Ув'язнений Тамборіні твердить, що сих 500 мундурів він купив у торговельника старини, щоби допомогти одному офіцерови, відвічальному за мундури, які ему вкрадено з магазину. Тестя Тамбуріні-ого, б. підофіцера Віна ув'язнено також. Говорять, що розходить ся о військовий заговор, подібний до заговору генерала Макка в р. 1812, який мав на цілі повалити цесарство.

Марокканська справа, можна сказати, заняла тепер в європейській політиці найперше місце. Гостина німецького цесаря поговаряла несподівано пляни Англії і Франції в Марокко, тож не дивота, що із сторони обох сих держав лагодять ся величезні маніфестації. В котрих найперше місце мають заняти з одної сторони англійський король, з другої президент французької республіки, а відтак обі флоты. Французів найбільше занепокоїла ся подія задлятого, що Німеччина починає вже атакувати Францію в хвили, коли она, стративши в Росії страшного союзника, стоїть майже сама одна. Французький міністер справ заграничних Делькасе у виголошеній оподі бесіді старав ся виказати, що Франція не мала в Марокку ніяких самолюбних цілей, що ділала також і в інтересі других держав, що султан Марокка знав о французько-англійській угоді і що на ту угоду згодила ся також і Іспанія; але о тім Делькасе не згадав нічого, що Німеччина не повідомлено урядово о тій угоді, а се як раз дало причину до теперішнього виступлення німецького цесаря і до трактованя Марокка яко незалежної держави. Марокко має щастя. Як би так межі Англією і Францією з одної сторони, а Німеччиною з другої прийшло було до порозуміння, то хто знає, чи вже нині Марокко не було би поділене що найменше на три часті. Для Німеччини могла бути дуже добра нагода вислати подібно, як свого часу до Хін, своє військо до Марокка, щоби за кару, що в Марокко перед трома роками убито німецького подорожника Генте, зробити там собі бодай з третини марок-

— Приношу вам новину з Варшави. Король его милость сказав, що за нашу поміч потвердить нам нашого митрополита і єпископів і що не буде ширити унії. Дав слово! Королевич також дуже просив помогти. Наша річ показати тепер, що ми Польщі потрібні, аби не говорили і не писали, чи нас треба вигубити до ноги, чи ні. Покажім, що ми, православні, не зрадники отчини, як про нас кажуть! Зачуваю, що дехто з вас не радить іти на поміч Ляхам. Я ще під Хвастовом у Сухій Діброві читав вам — коли тамте — письмо патріярха Теофана: — «Поможіть, писав він, Ляхам, бо Турки вороги всіх християн». І я кажу: «Не треба нам лишати християн у такім нещастю, ми повинні їм помогти. Ляхів гудьмо, та з Ляхами будьмо. Ану, не поможемо ми їм, тоді невирні розпустять на всі сторони свої загони; не буде кому боронити землю християнську, бо і нас можуть потім змести. Тепер вже нам Турки на карку висять, і не пора нам завертати ся. То як-же ви тепер гадаєте: — іти під Хотин чи не йти?»

(Дальше буде).

каньської держави друге Кіючу на Заході. Тимчасом Німеччина вдоволила ся лиш тим, що справу сю аж тепер полагоджено в той спосіб, що родина убитого дістала від султана 40.000 франків, а обох убійників Генте'го засуджено на ціле жите до в'язниці. Марокко, як видимо, далеко дешевше стало «незалежною державою», як Хіни.

Англійські Індії навістило найсильніше, яке коли небудь памятають, потрясене землі. З Лягори телеграфують до Льовдону, що одна частина того міста, замешкана тубольцями, зовсім зникнула з поверхні землі. Всю остало в звалищах, а ті, що спасли ся з житем, мешкають під голим небом. З богато міст нема вістий з причини перерваня комунікаційних ліній. Жертви в людях можна числити на сотки.

ВІД АДМІНІСТРАЦІЇ. При зміні кварталу про-симо наших Вл. Передплатників о скорі відновлене передплати, зглядно о вирівнане залеглостей та о приєднуванє нам нових передплатників.

Новим передплатникам вишлемо числа з початком повісти «Ярошенко».

НОВИНКИ.

— Календар. В п'ятницю: руско-кат.: *Благовіщення*; римо-кат.: Германа. — В суботу: руско-кат.: Собор арх. Гавр.; римо-кат.: Діонізія. — В неділю: руско-кат.: Матрони; римо-кат.: Марії Єгипетс.

— Популярно-наукові відчити Р. Тов-а педагогічного в Золочеві. В неділю дня 9. цвітня від год. 6—7. відбуде ся в комнатах «Рускої Бесіди» в Золочеві відчит п. д-ра М. Вахнянина зі Львова про «бактерії і їх розвії» з демонстраціями. Дохід призначений на руску приватну жін. семінарію у Львові.

— Перед льосованєм. Вистава фантів льотерії львівського «Сокола» потреває лише три дні: завтра, позавтра і неділю. Від послідної вистави льотерія побільшила ся многими цінними фантами, які зі всіх сторін Галичини прислали наші паночки. Вистава буде интересна для всіх, і для тих, що єї ще не оглядали і для тих, що були на осінній виставі фантів. Льосованє відбуде ся в понеділок в присутності відпоручників державних властей. Вступ на виставу публіци буде того дня недоволений.

— Виділ Тов-а ім. Ів. Котляревского пригадує львівській громаді, що відчит проф. д-ра В. Щурата про: Кальдерона «Великий Театр світа» (El gran teatro del mundo) буде в суботу дня 8. с. м. о 6. год. вечером в салі V. кляси рускої гімназії (III поверх). Добровільні датки на фонд будови театру.

— Відчит проф. Людкевича про «гармонію в музиці», що мав відбутися вчора у Львові, відложено на пізніше. Стало ся се з причини ненадійної переїзди, задля якої прелегент не міг приїхати з Перемишля. Публіка, яка зібрала ся вчора на сей интересний відчит в незвичайно великім числі, буде могла аж за кілька днів почути сей відчит. Відчитова секція Р. Тов-а педагогічного оголосить его речинець небавом.

— 3 Тов-а «Основа». Програма концерту в честь Т. Шевченка, який відбуде ся в авлі політехнічній в суботу дня 8. цвітня заходом Товариства «Основа» при ласкавій співучасті Вл. Пн. Ф. Лопатинської, артистки оперової, О. Ціановської, С. Панькова і музичного Кружка «Бояна»: 1) Вступне слово. 2) Намт: «Сумерк вечірний» хор муж. 3) а) Mozart op. 525. «Menuetto Rondo», б) Чайковський «Пісня без слів», відиграє оркестра. 4) Дует мужеский Тов. В. Б. і А. Ч. 5) Деклямація: «Тополя» Т. Шевченка в супроводі фортепяну. 6) Сольо скрипка: Вієнський «Тропак» відиграє П. С. Паньків. 7) Сольо соопнове: а) Монюшко: Арія з опери «Галька», б) Лисенко «Якби мені черевички», П. Лопатинська, арт. опер. 8) Сольо фортепян. а) Grieg «Erotik», б) Reinhold «Impromptu Cis-moll», П. Ціановська. 9) Оркестра а) Grieg «Hiertesår», б) Grieg «Våren». 10) Закінчене: «Ура у бій» А. Вахнянин, хор муж. — Початок о 7. год. вечер. Ціни місць: Крісло I-рядне 2 К, II-рядне 1.50 К, III-рядне 1 К. Партер 60 с. для академіків, студентів і селян 30 с. — 50% чистого доходу на будову «Народного Театру». — Комітет.

— Із «Зорі». «Забавовий кружок» тогож товариства устроює в неділю 9. с. м. в комнатах товариства «Зоря» при ул. Краківській ч. 17. чайні вечірніці получені з аматорским представлєм. Початок вечірниць о 4., а представлєня о 7. год. вечером. Дохід на будову вла-

свого дому. — За «Кружок»: П. Грень голова. В. Вігниський секретар.

— Перші загальні збори новозасновуючого ся тов-а «Приют для слуг» відбудуть ся в неділю дня 16-го с. м. о год. 5½ пополуни, в салі бібліотеки в забудованях сьвятоюрських. Порядок денний: 1) Відкрите зборів; 2) відчитанє і поясьненє статута; 3) вибір виділу; 4) внесенє членів. Комітет надіє ся, що так загал нашої інтелігенції, як і служницї зрозуміють вагу і значіне сего товариства, та численним приступлєм в члени підпруть его змаганя.

— Проф. др. Студинський виголосить в Кракові в «Славянськїм кружку» в п'ятницю дня 7. с. м. вечером виклад на тему: «Русофільство в Галичині в літах 1849—60».

— Для Станиславівців. Сим повідомляє ся усіх Русинів Станиславова і околиці, що заходами Его Преосьвященства Владики д-ра Хомишина «великопостні вправи духовні» для інтелігенції (мужчин) відбувати ся муь від 10. до 15. цвітня с. р. щоденно о год. 6½ вечером в будинку семінарії духовної при ул. Липовій.

— Тарасове сьвято в Самборі. В неділю дня 9. с. м. відбуде ся в салі «Рускої Бесіди» в Самборі концерт в пам'ять 44. роковин смерти Тараса Шевченка: Програма: 1) Вступне слово. 2) М. Вербицкий: «Квіти», муж хор. 3) «Розвійте ся з вітром», сольо-спів, виконає п. М. Волошин. 4) Шевченко: «Посланиє», деклямація. 5) Д. Бортянський: «Концерт XXVIII» міш. хор. 6) а) Рафф: Cavatina, б) Чайковський: «Nocturn», скрипкові соля з фортепяном. 7) Д. Сичинський: «Непереглядною юрбою», муж хор. 8) «Мені однаково», сольо-спів, виконає п. М. Волошин. 9) Шопен: «Scherzo», фортеп. сольо. 10) Лисенко: Пять укр. пісень, міш. хор в супр. форт. — Початок о 8. год. Ціни місць: крісла по 2 і 1.50 К, партер по 60 і 40 с. Чистий дохід призначений на дівочий інтернат.

— П. Америкосий Юркевич, родом з Печеніжина, одержав на львівськїм університеті степєнь доктора всіх лікарських наук.

— Населєнє Росії. Після переписи в 1897. року російську державу замешкує 125,580,682 жителів, в чім було 62,512,698 мушчєн, а 63,167,984 жєнщин. Після народностей було: 55,667,469 Москалів, 22,975,301 Українців, 5,885,546 Білорусинів, 7,931,307 Поляків, 172,726 Болгар, 50,385 Чехів, 1,790,489 Німців, 1,210,510 Литовців, 1,435,937 Лотишів, 1,002,738 Єстів, 1,121,669 Молдован і Румунів, 1,173,096 Вірмен, 5,063,156 Жидів, 1,023,844 Моравів, 4,084,189 Кіргіз-Кайзаків, 3,737,627 Татар, 1,439,136 Башкирів і Тентярів, 843,755 Чувашів, 968,655 Сартів, 1,336,448 Грузинів, Імеретян і Минстрельців і ин. Що до віроісповіданя було: православних 87,123,604, римо-кат. 11,506,809, старовірців 2,204,596, протєстантів 3,762,756, магометан 13,906,972, мейсєсово віроіспов. 5,215,805, вірмено-орт. 1,179,266, прочих християн 8,134 і прочих нехристиян 732,078, в тім числі 12,894 караїмів і 443,683 буддистів і ляматів. Осіб духовного званя було в 1897. році в Росії: Москалів 208,847 мужчин і 247,512 жєнщин, Українців 28,066 мужчин і 30,400 жєнщин, Білорусинів 5,514 мужчин і 5,417 жєнщин, Поляків 2,900 мужчин і 403 жєнщин, Литовців 958 муж. і 115 жєн., Німців 1,110 муж. і 1,362 жєн., Вірмен 8,064 муж. 7,171 жєн. і т. д.

Українці (урядова назва в Росії: Малороси) розміщені чисельно ось як:

В губернії:	% населєня	Число
Полтавський	93—	2,583,133
Чернігівський	85-6	2,000,000
Подільський	80-9	2,442,819
Харківський	80-6	2,009,411
Київський	79-2	2,819,145
Волинський	60-1	2,095,579
Катеринославський	68-9	1,456,369
Херсонський	53-5	1,462,039
Кубанський	60—	1,321,000
Тавридекий	4-22	611,121
Вороніжський	36-2	915,883
Донський області	28-11	719,655
Гродненський	22-6	362,526
Курський	22-3	527,778
Ставропільський	20—	479,000
Бесарабський	19-7	379,698
Люблянський	16-9	196,476
Сідлецький	13-9	107,785
Астраханський	13-3	133,115
Самарський	4-3	11,301
Саратівський	6-2	149,891
Терський	4-5	42,036
Оренбургський	2-6	41,541

22,975,301

Надто в прочих областях російської держави жисє около 400,000 Українців.

— Тарасове сьвято в Чернівцях. В XLIV. роковини смерти Тараса Шевченка відбудуть ся заходом товариства «Бук. Боян» дня 9. с. м. в великій салі музичного товариства величавий концерт при співучасті п. Гедди Бухер і повної оркестри 41. п. п. з добірною програмою. Вступне слово виголосить проф. др. Осип Маковей. — Початок концерту о 7. год. вечер.

— Переписка Адміністрації. ВПр. о. Ник. Дєг. в Под. Рахунки ходять ся Заплачено по день

14/7 с. р. Бели виказано до 14/4, то лише через ошибку, за що перепрошуємо.

Всячина.

— **Бойкот горівки і тютюну.** Фабричні робітники в Лоди, Ченстохові і в многих інших містах Конгресівки утворили лігу, яка бойкотує горівку і тютюн. До ліги належить вже поперх 10.000 самих муштин. Гроші заощаджені в той спосіб складають до заповомогої каси. Страти держави з самого горівчаного монополю обчислюють вже тепер на кілька мільонів рублів.

— **Розрухи на Креті.** З Канеї на Креті доносять, що на цілім острові вибухла революція. Залоги чужих держав на Корей замість злагодити відносини, ще більше їх заострили. Провідників повстанців зорганізували оружні відділи в горах і нападають на міста. Ситуація чим раз заострює ся.

— **Купно на рати.** Правдивою язвою теперішних часів суть всілякі заграничні агенти, котрі нахально находити людей по домах і урядових бюрах і майже насильно випхають різні річи заграничного виробу, як образи, книжки, бритви, годинники і біле, одіж і т. ин., а все яко найліпший товар, мнимо від дуже догідними усливьями, на сплатні рати. Дехто нажене такого влізливого агента, але є багато таких, котрі дадуть ся намовити, замовляють товар і аж опісля одержавши его, пересвідчують ся, що їх обманено. Наслідком того суть численні процеси, котрі з правила кінчать ся програюю покривдженого, бо умова, яку необачно підписали, не зважаючи найчастійше в поспіху на єї круті місця, увільняє агента і фірму, яку той агент вступає, від всякої відповідальности. Особливо молоді люди, урядники, надуть звичайно жертвою намов мантіїв-агентів. Аби не попадати в такі лапки, найліпша рада не входити в ніякі переговори з агентами всіляких чужих фірм, тим більше, що ми у себе в краю дістанемо того всего, що розвозять і захвалюють такі агенти за таку саму а може і низшу ціну, а на кожній спосіб в ліпшим роді.

— **Обманець.** Недавно провав з Відня обманець, що подавав себе за князя Кароля Альбрехта; він надув п. А. Б. на 1500 К обіцяючи з нею женити ся. Гроші єї видурив він від легковірної нареченої під претекстом, що потребує їх на кавцію, аби дістати місце в великим магазині товарів. Одержавши гроші, пішов складати сю кавцію, тай провав. Доперва другого дня дістала зведена наречена лист і ключі від каси та довідала ся, що за нареченим почала шукати віденська поліція.

Телеграми

в дня 6. звітня.

Відень. Вчера вечером повернув ту цісар з Будапешту.

Льондон. Бюро Райтера доносить, що японські власти надармо старали ся вислідити, що стало ся австро-угорским капітаном, гр. Шептицьким. Японські власти пересвідчили ся, що також російська головна команда нічого не знає про долю гр. Шептицького. Здає ся, що гр. Шептицький заблукав ся на хінську територію і там его убито і погребано яко Росіянина.

Білгород. Кружляє ту чутка, що сербский наслідник престолоа кн. Юрій підчас поїздки на Циганський остров на Дунаю, стрітив ся з болгарскими Македонцями, які его постріляли. З урядових кругів заперечено сю чутку і оголошено, що кн. Юрій ранив ся на ловах.

Варшава. Оноді в ночи арештовано ту 77 осіб, при яких найдено револьвери і підбурюючі відозви.

Важне на великий піст.

В товаристві св. Ап. Павла можна купити отей книжки: Духовна лікарня. Ціна 20 с. — Хощу, очисти ся! Ціна 20 с. — Наука о Найсв. М. Евхаристіи. Ц. 20 с. — Оставьте дѣтей приходити ко мнѣ. Ц. 20 с. — Слава Непорочної Діви. Ц. 20 с. — Богословскій Вѣстникъ, річник 1900 і 1901 по 2 К 40 с і перший випуск з р. 1903 по 30 с.

Адресувати: о. Яросл. Левицький, пл. св. Юра 5 Також можна єї книжки дістати в книгарні ім. Шевченка ул. Трибунальська 1. (7—10)

Митки і паперці **CORIJ** можна набувати в „Сонільскім Базарі“ у Львові та у всіх торговлях в краю.

Colosseum
в пасажи Германів

при ул. Соняшній у Львові.

від 1. до 16. цвѣтня 1905.

Нова сензаційна програма.

Щоденно о 8. год. вечер представлєнє. В неділі і свята 2 представлєня о 4. год. попол. і о 8. год. вечером. Що пятниці High-Life представлєнє. Білєти вчаснійше можна набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 9. З куплєням білєтом на фотелі, ложі і 1 рядні крісла можна їхати даром на представлєнє омнібусами Колосею, які ждуть коло Віденської каварні.

ЗАЯВА.

В виду численних запитань зі сторони інтересованих заявлюю отсім, що я повірив мого „Дударя“ і всі прочі виданя як „Історію руско-кат. церкви“, „З Думідумок“ в комісову розпродаж і жадних примірників у себе не маю. Прошу протє відносити ся з закупном до книгарнє Ставропигійского Інституту у Львові і Подільської в Тернополі як також в Чернівцях, Золочеві, в Бродях і пр. а не до мене.

З глибоким поважанєм

Яків Зробек

гр.-кат. парох Вертелик

(1—2)

Розклад поїздів залізничних обовязуючий від 1. мая 1904.

(Приїзд і відїзд поданий після середно-європейского часу).

о год.	Приходять до Львова (головний дворець)	о год.	Відходять зі Львова (головний дворець)
6:00	з Кракова, Берлина, Відня, Праги, Хирова	6:20	до Іцнан, Яс, Букарешту, Жидачева, Потутор, Керезмезе, Чорткова (від 1/2—3/4), Сучани
6:10	з Іцнан, Чорткова, Калуша, Делятина (чер. Коломнію 1/2—3/4 вкл. в нед. і свята), Керезмезе (1/2—3/4 вкл.)	6:30	до Підволочиск, Київ, Одеси, Бродів, Копичинець, Гусятина, Чорткова
7:30	з Гали рускої, Сокала	6:45	до Лавочного, Пешту, Дрогобича, Борислава
7:40	з Підволочиск, Одеси, Київ, Бродів	6:50	до Яворова
7:15	з Лавочного, Пешту, Хирова, Борислава, Калуша	8:25	весп. до Кракова, Відня, Берлина, Праги, Любачева, Самбора, Закопаного
8:00	з Самбора, Хирова	8:35	до Кракова, Відня, Праги, Ясла, Освєнцима
8:10	з Станислава, Жидачева, Потутор	9:10	до Лавочного, Хирова, Калуша, Ходорова
8:20	з Яворова	9:25	до Самбора, Хирова
8:55	з Кракова, Відня, Берлина, Варшави, Праги, Закопаного через Краків, Мезелборча, Пешту	10:35	до Тернополя, Потутор
10:02	з Стрия, Борислава	10:45	до Черновец, Делятина, Заїцик, Новоселци
10:20	з Рашева, Любачева	10:50	до Белци, Сокала, Любачева
11:25	з Коломні, Жидачева, Потутор, Керезмезе	1:55	посл. до Підволочиск, Київ, Одеси, Бродів, Копичинець, Чорткова, Заїцик, Гусятина
11:10	з Лавочного, Калуши, Хирова, Борислава	2:45	посл. Іцнан, Яс, Букарешту, Потутор, Калуша, Жидачева, Чорткова, Галициї, Керезмезе
1:30	посл. з Кракова, Берлина, Відня, Праги, Н. Салца, Римакова, Івонича, Сянока, Хирова	2:55	посл. до Кракова, Відня, Берлина, Праги, Закопаного
1:40	посл. з Іцнан, Чорткова, Калуша, Заїцик, Кізна, Новоселци (через Жучку, Вилкині)	3:05	до Стрия, Хирова, Борислава, Тухал від 1/2—3/4 вкл., Сколього (1/2—3/4 вкл.), Ходорова, Калуша
2:50	посл. з Підволочиск, Одеси, Київ, Бродів, Грималова, Гусятина, Копичинець, Козови	3:40	до Самбора, Хирова
4:35	з Стрия, Хирова, Тухал (1/2—3/4 вкл.), Сколього (1/2—3/4 вкл.)	5:48	до Яворова
4:45	з Яворова	5:55	до Коломні, Жидачева
5:03	з Сокала, Бе зля, Любачева	6:20	до Кракова, Відня, Берлина, Варшави, Праги, Карлсбаду, Хирова, Пешту, П. Салца
5:00	з Підволочиск, Київ, Одеси, Бродів, Грималова, Потутор, Заїцик, Гусятина, Івана пустого, Скали, Копичинець	6:40	до Лавочного, Пешту, Хирова, Борислава, Калуша
5:10	з Кракова, Берлина, Відня, Праги, Освєнцима	7:05	до Гали рускої, Сокала
5:50	з Іцнан, Жидачева, Новоселци і Сучани	9:00	до Підволочиск, Київ, Одеси, Бродів
6:45	посл. з Кракова, Відня, Берлина, Праги, Івонича	10:05	до Черемшан (1/2—3/4 вкл.), Хирова, П. Завра
6:10	з Іцнан, Букарешту, Чорткова, Потутор, Жидачева (1/2—3/4 вкл.), Гусятина, Керезмезе, Калуша	10:42	до Іцнан, Чорткова, Заїцик, Делятина, Сучани
6:50	з Кракова, Відня, Берлина, Бродислава, Варшави, Праги, Освєнцима, Хирова	10:55	до Кракова, Відня, Берлина, Праги
10:00	з Самбора, Хирова, Сянока, Ясла	11:00	до Підволочиск, Бродів, Копичинець, Грималова
10:20	з Підволочиск, Київ, Одеси, Бродів, Копичинець, Заїцик, Скали, Івана пустого, Гусятина	11:05	до Стрия
10:40	з Лавочного, Пешту, Хирова, Калуша, Борислава	11:10	до Гали рускої, Любачева (що неділі)
12:20	посл. з Іцнан, Яс, Букарешту, Чорткова, Керезмезе	12:45	посл. до Кракова, Відня, Берлина, Варшави, Праги, Закопаного, Н. Салца
12:30	посл. з Кракова, Берлина, Варшави, Відня, Праги	2:51	посл. до Іцнан, с. Букарешту, Чорткова, Керезмезе (від 1/2—3/4 вкл.), Сучани, Кізна
2:31	з Тернополя, Бірок великих, Грималова	4:10	до Кракова, Відня, Берлина, Праги, Пешту, Самбора, Сянока, Освєнцима
3:25	та дворець „Підзамче“		з дворця „Підзамче“
7:20	з Підволочиск, Одеси, Київ і Бродів	6:43	до Підволочиск, Бродів, Київ, Одеси, Копичинець, Гусятина, Чорткова
7:15	посл. з Підволочиск, Київ, Одеси, Бродів, Грималова, Гусятина, Копичинець, Чорткова	10:52	до Тернополя, Потутор
8:00	з Підволочиск, Київ, Одеси, Бродів, Копичинець, Заїцик, Потутор, Івана пустого, Скали, Гусятина, Бродів, Грималова	2:03	посл. Підволочиск, Бродів, Київ, Одеси, Копичинець, Гусятина, Грималова, Скали, Івана пустого
10:42	з Підволочиск, Київ, Одеси, Бродів, Копичинець, Заїцик, Івана пустого, Скали, Гусятина	9:21	до Підволочиск, Київ, Одеси, Бродів
11:24	з Тернополя, Бірок великих, Грималова	11:24	до Підволочиск, Бродів, Копичинець, Заїцик, Івана пустого, Скали, Гусятина, Грималова

ПОЇЗДИ ЛЬОКАЛЬНІ.

Приходять на головний дворець:
з Брухович 6:22, 7:30 рано, 11:45 перед полуд. 3:00, 4:30 і 5:30 пополуднє, 7:54 і 8:30 вечером. (до 11/9 вкл.)
з Янова 8:20 рано, 1:15, 4:45 попол., 9:25 вечером. (від 1/2 до 3/4 вкл.)
з Ширин 8:30 рано, 11:30 попол. (від 1/2 до 3/4 вкл.)
з Любич 8:30 рано, 11:30 попол. (від 1/2 до 3/4 вкл.)
з Тернополя 11:30 попол. (від 1/2 до 3/4 вкл.)
Замітка: Час середно-європейскій ріхити ся від часу львівського о 36 минут, а менше 12 год. часу середно-європейскій о 1 год. в мін часу львівського. — Пнчї години від 6:53 рано обведено рамками. — В місті поїзди біють заміщати агентами численні І. Ст. Соколовского шляхи Галичина 9 від 7 рано до 8 попол. — Час формування і з. залізнич. державних ул. Красних ч. 3.) улік поспечи в справах залізнич. проїзд білєти єсшого рода і розклад білєт в годних урядових від 8 рано до 3. пополуднє, а в годних залізнич. білєт від 9 рано до 12. в полуднє.